

Strategirapport DRK

Strategirapport DRK 2010

1. Inledning

Utvecklingssamarbetet styrs av strategin för Demokratiska republiken Kongo (DRK) 2009 – 2012. Det övergripande målet för det svenska utvecklingssamarbetet med DRK är stärkta förutsättningar för hållbar fred och förbättrade levnadsförhållanden för fattiga människor. Samarbetets programfokus är inriktat på följande områden: 1) Fred, försoning och demokratisk samhällsstyrning; 2) Fattigdomsorienterad ekonomisk utveckling, med inriktning på jord- och skogsbruk; 3) Hälsa, med fokus på att förebygga, hantera och bekämpa sexuellt våld (SGBV) samt att främja sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR), där samarbete inom område 2) och 3) inleddes under nuvarande strategiperiod

2. FINANSIELL ÖVERSIKT

Landram för DRK för 2010 uppgår till 185 MSEK. Till och med den 31 augusti 2010 har totalt 107,5 MSEK utbetalats. Detta motsvarar 58 % av anslaget för 2010.

	Delegerade medel 2010 (MSEK)	Utbetalda medel jan-aug (MSEK)	Prognos jan-dec (MSEK)
Fred, försoning och demokratisk samhällsstyrning		91	116,8
Fattigdomsorienterad ekonomisk utveckling, med inriktning på jord- och skogsbruk		0	15
Hälsa, med fokus på att förebygga, hantera och bekämpa sexuellt våld samt att främja sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter		16.5	70.3
Totalt	185	107,5	202,1
Humanitärt stöd		223,3	251,3

Bedömningen är att hela landallokeringen för 2010 kommer att användas samt ytterligare 10 MSEK, totalt 195 MSEK för DRK. Stöd till området fred, försoning och demokratisk samhällsstyrning har ökat årligen och det

planerade beloppet för området förväntas betalas ut 2010. Inga utbetalningar har gjorts till området för fattigdomsorienterad ekonomisk utveckling, men utbetalningar under 2010 uppskattas till 15 MSEK. De första utbetalningarna till området hälsa/SGBV/SRHR har gjorts under 2010, och bedömningen är att planerat belopp kommer att användas. Detta är baserat på att beslut om stöd har tagits eller att bedömningsprocessen för ett antal insatser är i ett slutskede. För att anpassa insatsportföljen efter nuvarande situation i DRK har stöd utgått till program som täcker gapet mellan humanitärt stöd med mer långsiktiga utvecklingsinsatser. Detta transitionsstöd utgör en central del av portföljen och uppgår till c:a 95.3 MSEK för 2010.

Den humanitära krisen i östra DRK fortsätter och det humanitära stödet är beräknat att uppgå till 251 MSEK under 2010. Detta innebär en viss nedgång från förra årets stöd (257 MSEK). Det humanitära stödet utgör den största delen av det svenska engagemanget under 2010, men en gradvis utjämning förväntas kommande år.

3. RESULTAT

3.1 Sektor 1: Fred, försoning och demokratisk samhällsstyrning

Antal insatser: 22

Under perioden januari - augusti 2010 har 3 insatser slutförts medan sju nya avtal har undertecknats.

3.1.1 Resultat på insatsnivå

Insats 1: PARJ – Programme d'Appui à la Réforme de la Justice

Insatsens huvudsakliga mål:

1. Ökad tillgång till rättvisa och rättsväsendet;
2. Bevakning av rättsystemet;
3. Ökad respekt för kvinnors rättigheter.

Avtalat belopp (MSEK) ¹	Avtals-period	Utbetalade medel hittills (MSEK)	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet (%)
85	2009-2012	10	EU-kommissionen	Projekt	24%

Resultat:

Avtal ingicks 2009 med EU-kommissionen. På grund av långsamma administrativa processer inom EU-kommissionen har upphandling av genomförandepart endast påbörjats. Sida har fört diskussioner med EU-kommissionen både i Kinshasa och i Bryssel för att påskynda insatsen. Ingen utbetalning kommer att göras 2010, i och med förseningarna i

¹ Det avtalade svenska stödet (om projektet/programmet får stöd även från andra givare)

programmet. Externa risker för programmet omfattar brist på politisk vilja att genomföra reformer inom rättssektorn, svaga offentliga finansiella system som undergräver reformer bl.a. genom uteblivna löner samt bristande lokal kapacitet. Programmet har mycket ambitiösa mål, och risken att dessa mål inte kommer uppnås är stor. Förbättrad resultatstyrning är centralt i den fortsatta dialogen med EU-kommissionen för att definiera en mer realistisk målnivå för programmet.

Insats 2: Stöd till genomförandet av lokalvalen

Insatsens huvudsakliga mål:

1. Lokala valen genomförda;
  2. Ökad nationell kapacitet för att organisera kommande val.
- (De två målen innefattar ett förstärkt partnerskap mellan valkommissionen, offentliga institutioner och civila samhällets organisationer)

Avtalat belopp (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills (MSEK)	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet (%)
45	2008-2011	45	UNDP	Projekt	8%

Resultat:

- Valregistrering slutförd i Bas-Congoprovinsen (1 158 545 väljare).

Delar av det svenska stödet till organisation av lokalvalen har använts för registrering av väljare, med början i provinserna Bas-Congo och Kinshasa. I sin helhet har registreringen slutförts i endast en provins (Bas-Congo) av landets 11 provinser. Registreringen av väljare i Kinshasa har förklarats ogiltigt och måste göras om enligt en dyrare metod, en process som kommer att finansieras genom en begränsad del av tillgängliga medel. Stödet har bidragit till målet för insatsen, trots att de övergripande målen inte har uppnåtts. Dessutom kommer de uppnådda resultaten till nytta för kommande valprocesser. Kapacitet har byggts med särskild inriktning på kvinnors deltagande, både inom detta stöd och genom EISA², till exempel genom stöd till kvinnliga parlamentarikers nätverk. Risker för stödet omfattar en bristande politisk vilja att organisera val i enlighet med tidsplanen, med återkommande förseningar av kritiska moment. Sverige bevakar utvecklingen av valprocessen tillsammans med de andra givarna, och är en aktiv samtalspartner i flera forum, däribland styr- och tekniska kommittéerna. Sista utbetalningen gjordes 2009 och inga ytterligare medel har beviljats.

² Projet d'Appui au Cycle Electorale Congolais 2007-2011, s.17 and EISA, Electoral Institute for the Sustainability of Democracy in Africa (tidigare Electoral Institute of Southern Africa); "Deepening democracy, peace and governance in post-election DRC, 2008-2011"

Insats 3: Programme for Extended Assistance for Returnees (PEAR) Plus

Insatsens huvudsakliga mål:

1. Minskad mödradödlighet för kvinnor behandlade inom sjukvården till mindre än 1%; barnadödlighet (under 5 år) mindre än 2/ 10,000 /dag i områden för återkommande internflyktingar;
2. Förbättrad folkhälsa genom främjande av god hygien och ökad tillgång till rent vatten och sanitetsinfrastruktur;
3. Förstärkta skyddsmekanismer för att skapa en gynnsam miljö för att förebygga alla former av våld, övergrepp och exploatering av barn och kvinnor.

Avtalat belopp (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills (MSEK)	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet (%)
45	2009-2012	35	Unicef	Projekt	24%

Resultat:

Programmet har sedan starten nått 105,000 mottagare i 12 hälsozoner genom stöd inriktat mot långsiktigt återvändande för människor som fördrivits på grund av konflikt (internflyktingar)³. Stödet innefattar ett integrerat paket av insatser inom hälsa, vatten och sanitet, utbildning och skydd. Följande resultat har rapporterats från Ituri, ett område där programmet har genomförts under ett år:

- 31,058 mottagare har nåtts av stöd som omfattar förbättringar inom hälsa, utbildning, vatten och sanitet samt ökat skydd för kvinnor och barn. Stödet inriktar sig mot återvändande internflyktingar och mottagande samhällen;
- Tre vårdcentraler har återställts och verksamheten har återtagits. En hälsopost har rekonstruerats och utrustats. Personalen vid dessa vårdcentraler har fått ökad kunskap i obstetrik och neonatal akutsjukvård genom utbildningsaktiviteter;
- Mödradödligheten för kvinnor behandlade inom sjukvården var 0,87% vid programmets slut och barnadödligheten (under 5 år) har minskat från 3,06 / 10,000 / dag till 1,6 / 10,000 / dag;
- 24 av 35 byar inom programmet har ökad tillgång till rent vatten och sanitet och har uppnått status för Village assaini⁴;
- 212 överlevande från sexuellt våld har fått tillgång till läkarvård och 234 personer har deltagit i program för arbetsrehabilitering;

³ Unicef. PEAR Plus –Programme Etendu d’Assistance aux Retournés Plus, rapport d’activités 17 Aout 2009-30 Avril 2010

⁴ Village assaini status : Byn har en aktiv hälsa- och vattenorganisation, minst 80% av befolkningen har tillgång till rent vatten och använder hygieniska hushållslatrinor, omhändertar sitt avfall hygieniskt, samt att minst 60% av befolkningen tvättar händerna före måltider och efter latrinanvändning.

- 132 barn, som varit förknippade med väpnade grupper, har identifierats och har fått tillgång till yrkesinriktad utbildning.

Genomförandet av programmet går till stor del enligt plan vilket kan förklaras delvis genom graden av flexibilitet i programmet både vad gäller område och inriktning. Unicef har goda erfarenheter av att genomföra program i öst inom det humanitära området⁵ och är dessutom en stor utvecklingsaktör i DRK. Detta är fördelaktigt givet programmets transitionskaraktär mellan humanitärt stöd och mer utvecklingsinriktat samarbete. Den föränderliga säkerhetssituationen i östra DRK är en begränsande faktor för att utvidga programmet till ett större geografiskt område eftersom verksamheten är beroende av en viss grad av stabilitet. Det är också den största risken för hållbarhet av uppnådda resultat. Säkerhetssituationen kan snabbt försämrats och övergå till en humanitär kris. Detta skulle leda till ett stopp i genomförandet av programmet och i värsta fall att uppnådda resultat (ex byggnader för vårdcentraler, brunnar) förstörs. I Nordkivu stoppades programmet tillfälligt i augusti på grund av säkerhetsskäl och en diskussion inleddes mellan Sida och Unicef om en möjlig fortsatt humanitär verksamhet i samma område genom samman stödform. För att öka beredskapen vid dessa situationer bör Sida ta fram ett förhållningssätt angående flexibel användning av biståndsformer⁶ till stöd för ett effektivt bistånd och för att säkerställa gjorda investeringar.

Insats 4: Mediafonden för demokrati och ansvarsutkrävande i DRK

Insatsens huvudsakliga mål:

1. Förbättrad reglering och en professionalisering av media;
2. Oberoende radiosändningar med lokalt producerat innehåll som främjat fred, demokrati och god samhällsstyrning;
3. Stärkta förutsättningar för mediaföretag

Avtalat belopp (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills (MSEK)	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet (%)
35	2009-2012	10	France Coopération Internationale	Projekt	34%

Resultat⁷:

- Ökad kapacitet hos 20 ekonomijournalister och TV-chefer inom undersökande journalistik genom praktisk utbildning; stärkt kapacitet inom den nya mediamyndigheten;

⁵ Development Initiatives. 2010: Evaluation of Swedish Humanitarian Aid

⁶ Ett exempel skulle vara möjligheten att använda anslaget för utvecklings-samarbete för humanitära insatser under en begränsad tid vid ett snabbt förändrat säkerhetsläge där transitionsinsatser måste avbrytas

⁷ Media for Democracy and accountability in DR Congo, progress report March – August 2010

- Tio lokala radiostationer, fem provinsradiostationer och FN-stödda Radio Okapi (med nationell täckning) har stärkts genom utbildning och handledning (ibid).
- Program för radio, TV och Internet har producerats i flera provinser (inklusive Kinshasa) som behandlar kvinnors rättigheter, konfliktlösning och konfliktförebyggande arbete, barns rättigheter, ungdomsfrågor etc.

Totalt har 532 journalister utbildats genom mediafonden och i anslutning till utbildningen har 45 dokumentärer producerats, 19,704 sändningar gjorts och 162 avsnitt producerats sedan starten av programmet 2007. Sverige har bidragit till fonden sedan 2009. Programmets genomförande sker enligt plan med några undantag, och strukturen för gemensam finansiering mellan Sverige, Frankrike och Storbritannien fungerar väl. Medieklimatet har förvärrats i DRK och en diplomatisk démarche till den ansvariga ministern har gjorts i Kinshasa, men har inte haft någon effekt hittills. Det finns en risk att de förväntade resultaten om reglering och allmän radiosändning inte fullt ut uppnås. En halvtidsöversyn genomfördes i september. Insatsen bedöms som strategisk inom portföljen eftersom ansvarsskyldighet och öppenhet betonas inom det svenska stödet och medias roll för en förbättrad situation är central.

Insats 5: SGBV-komponent inom "Rehabilitation of Justice in Eastern DRC (Rejusco) Programme" och i UNDP:s "Access to justice programme"

Insatsens huvudsakliga mål:

1. Nyckelaktörer inom rättssystemet och inom enskilda organisationer har kunskap om SGBV;
2. Personer utsatta för SGBV har fått tillgång till rättsstöd;
3. Uppföljning av den straffrättsliga kedjan, från anmälan till dom.

Avtalat belopp (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills (MSEK)	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet (%)
11	2009-2010	11	Belgian Technical Cooperation	Projekt	50%
2,5	2010	12,5 ⁸	UNDP		100%

Resultat:

- Den utredande polisen, åklagare, domare, hälso- och sjukvårdspersonal och frivilligorganisationer har ökad kunskap om SGBV, kvinnors rättigheter och rättsliga krav för ett korrekt rättsförfarande. Utbildare har utbildats om dessa ämnen i både civila

⁸ Utbetalningarna har gjorts i två omgångar till två olika aktörer, eftersom en fortsättning till Rejusco programmet har blivit försenat och jämställdhetskomponenten flyttades i sin helhet till UNDP.

och militära system (396 tjänstemän har utbildats plus öppna föreläsningar och seminarier)⁹;

- 110 fall av SGBV i isolerade områden behandlade genom mobil domstol. Stöd till brottsoffer har ingått. Ökad kapacitet för juridiska kliniker och icke-statliga organisationer att ge stöd till offer, vittnen och de anklagade förövarna (ibid);
- Alla rapporterade fall av SGBV under aug. 2009 till jan. 2010 uppföljda av aktörer i rättsväsendet. Rättsfall har diskuterats tillsammans med ansvariga inom rättsväsendet för att identifiera orsaker till bra eller dåliga resultat (ibid);
- En antropologisk studie om hur sexuellt våld uppfattas och behandlas i det traditionella systemet och hur detta är relaterat till det formella systemet¹⁰.

Projektet genomförs enligt plan och de förväntade resultaten har uppnåtts. Projektets genomslag har överträffat förväntningarna, även om projektet har genomförts under en kort period. Ett exempel är att i områden där projektet har genomförts finns uppfattningen att verksamheten har haft en viss förebyggande verkan på sexualbrott¹¹. Eftersom Rejusco-programmet har avslutats, kommer projektet att genomföras av samma arbetsgrupp som tidigare men inom UNDP: s rättsstödsprogram åtminstone för återstoden av 2010. Centrala risker omfattar vikten av att behålla nyckelpersonal och att genomförandeperioden är för kort. Sida har indikerat ett fortsatt intresse för att finansiera projektet inom ramen för nuvarande organisation. Detta skulle garantera en stabil plattform för genomförandet under en längre period.

3.1.2 Bedömning av strategimålen inom området för Fred, försoning och demokratisk samhällsstyrning.

Sektormålen: (i) förbättrad säkerhet och trygghet med särskilt fokus på kvinnor och barn; (ii) ökat inflytande för kvinnor i demokratiska processer samt institutioner; (iii) stärkt kapacitet för ansvarsutkrävande inom offentlig förvaltning och det civila samhället.

Inga framsteg har skett på nationell nivå inom de två första sektormål. Det föränderliga säkerhetsläget i östra DRK fortsätter, med fortsatta utbrott av konflikt som påverkar människors, särskilt kvinnor och barns, säkerhet och trygghet negativt. Konsekvenserna av sexuellt våld är stora och nya fall rapporteras återkommande. Vid utgången av 2009 hade drygt 17,000 fall rapporterats enligt statistik från UNFPA¹², vilket tyder på en stadig ökning av fall av SGBV jämfört med föregående år. Den demokratiska utvecklingen är negativ. De lokala valen har försenats ytterligare och

⁹ Rejusco ; Rapport pre-final 31 mars 2010

¹⁰ Rejusco mars 2010: Etude anthropologique sur les mechanisms extra-juridictionnels de la reponse aux violence sexuelles a l'est de la RDC

¹¹ Reserapport från fältbesök i Rutshuru Sida 2010-03-23

¹² Statistik över SGBV är osäker

planeras nu att äga rum i 2012-2013 efter presidentvalet och de allmänna valen som planeras till 2011. Kvinnors inflytande i demokratiska processer och inom offentlig förvaltning påverkas i negativ riktning av den försämrade demokratiska utvecklingen. Situationen för mänskliga rättigheterna fortsätter att förvärras¹³ och klimatet för journalister hårdnar¹⁴, vilket begränsar utrymmet för det civila samhällets och mediernas arbete att främja en demokratisk utveckling.

Det svenska stödet har bidragit till sektormålen inom finansierade program även om detta inte får genomslag på en nationell nivå. Bedömningen är att det svenska stödet även fortsättningsvis endast kommer att bidra till strategins mål på en programnivå. Sammansättningen av portföljen motsvarar inriktningen i strategin, med undantag för stöd för ansvarsutkrävande inom offentlig förvaltning. Identifiering av insatser till stöd för offentlig finansiell styrning pågår, men de existerande programmen har inte bedömts motsvara Sidas krav för stöd. Ytterligare insatser för att stärka kvinnors inflytande i demokratiska processer är under övervägande. Stöd till det civila samhället, media och ökat deltagande för att stärka ansvarsskyldighet kommer att få en ökad betydelse inom portföljen givet den försämrade demokratiska utvecklingen. Risker för stödet omfattar säkerhetssituationen och en försämrad demokratisk utveckling, långsamma administrativa processer hos aktörer som genomför program och den begränsade samordningen mellan givarna. Externa risker följs och utvärderas kontinuerligt. I och med stora förseningar i program inom rättssektorn bör Sida överväga stöd genom alternativa kanaler för att minska risken för att stödet inte bidrar till strategins sektormål. Sida deltar kontinuerligt i arbetet i de tematiska grupperna för givarsamordning för att stärka samverkan mellan givare.

Dialogen i sektorn har fokuserat på nödvändigheten att DRK:s regering tar ansvar för och påvisar en politisk vilja att genomföra kommande val, genom att mobilisera resurser för finansiering av valen. Denna dialog, som även inkluderat behovet av en realistisk tidsplan, har förts tillsammans med de andra stora givarna. De åtgärder som vidtagits av regeringen visar dock att denna dialog till stor del har förts utan framgång, dock har några resultat uppnåtts. En tidplan för valen har presenterats och vissa avgörande lagar om decentralisering och om den nya valkommissionen har antagits.

Dialog har även förts tillsammans med och i vissa fall gentemot andra givare i syfte att underlätta en sammanslagning av de tematiska grupperna för gender och SGBV under ledning av Ministeriet för Gender, Familjen och Barnet. Denna process är ännu inte avslutad, men målet är att ha en effektiv grupp från januari 2011. Vid kontakter med partners, har Sida

---

¹³ OHCHR: <http://www.ohchr.org/EN/Countries/AfricaRegion/Pages/ZRSummary0809.aspx>

¹⁴ Reporters without Borders: <http://en.rsf.org/democratic-republic-of-congo-50-years-of-independence-see-no-29-06-2010,37836.html>

uppmärksammat frågan om FN: s resolution 1325. Inom ambassaden och Sidas landteam för DRK pågår ett arbete om hur denna dialog bör genomföras för att få störst genomslag.

3.2 Sektor 2: Fattigdomsorienterad ekonomisk utveckling, med inriktning på jord- och skogsbruk.

Antal insatser: 0

3.2.1 Resultat på insatsnivå

Området är nytt för svenskt utvecklingssamarbete i DRK (sedan 2009) och portföljen är under uppbyggnad. För att säkerställa ett sammanhängande program pågår beredning av flera insatser parallellt. Stöd till ett program för mikrofinans kommer att beslutas under oktober och ytterligare två insatser bereds för möjligt beslut under 2010.

3.2.2 Bedömning av strategimålen inom området för Fattigdomsorienterad ekonomisk utveckling, med inriktning på jord- och skogsbruk

Sektormål: Ökade inkomster och förbättrad livsmedelstrygghet för fattiga kvinnor och män.

Landets BNP per capita är bland de lägsta i världen¹⁵, och det är tydligt att DRK inte kommer att uppfylla något av millennieutvecklingsmålen. Livsmedelssäkerhet har inte förbättrats nämnvärt på nationell nivå och lokala variationer förekommer (som den negativa utvecklingen i Equateur). Framsteg har gjorts inom sektorn i och med utarbetandet av ny lagstiftning för både jordbruk och skogsbruk. Det finns dock behov av en tydligare fattigdomsorientering av lagförslagen som troligtvis inte kommer att antas innan den pågående revideringen av landets fattigdomsstrategi har slutförts. Lantbrukare är dåligt organiserade på nationell nivå vilket är ett hinder för dialogen inom området. Frågan om markrättigheter (ofta en källa till konflikt) diskuteras i olika forum men inga större förändringar väntas inom kort.

Även FN-organen har problem att enas om en gemensam strategi för markanvändning, som är ett möjligt område för svenskt stöd. Inom området klimatförändringar är det främsta initiativet "Reduced Emissions from Deforestation and avoided forest Degradation" vilket har lanserats i åtta pilotområden. Programmet leds gemensamt av UNREDD och DRK:s regering. Tre av insatserna under beredning kommer att komplettera verksamhet inom UNREDD som i nuläget inte är i behov av ytterligare finansiering.

---

¹⁵ USD 140 in 2007 enligt Världsbanken

Sida kommer att bidra till sektorns mål på lokal nivå genom ett antal insatser som kompletterar varandra. Ambitionen är att bygga upp en insatsportfölj som omfattar stöd till miljöledningssystem, "livelihoods" och god samhällsstyrning inom sektorn, något som genom erfarenhet har visat sig vara avgörande för en framgångsrik förvaltning av naturresurser. Detta har bidragit till en förlängd beredningstid av insatsportföljen. Dessutom finns det få kanaler för stöd till området, som omfattar mer än en traditionell sektor. Givargemensamma program betonar ofta bevarande av skogar snarare än fattigdomsorienterad ekonomisk tillväxt, och intressanta initiativ är snabbt fullt finansierad. Det finns fortfarande en givar-koncentration till program i östra DRK, och det svenska intresset att engagera sig i de fattigaste provinserna, såsom Equateur, har lovordats av andra aktörer.

3.3 Sektor 3: Hälsa, med fokus på att förebygga, hantera och bekämpa sexuellt våld samt att främja sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.

Antal insatser: 3.

Dessutom innehåller programmet PEAR Plus, som rapporteras under sektor ett, stöd inom hälsa och skydd som är relevant för denna sektor.

Under perioden januari - augusti 2010 har tre nya avtal undertecknats.

3.3.1 Resultat på insatsnivå

Insats 1: Investing in healthy communities: strengthening the health systems of North Katanga and North Kivu,

Insatsens huvudmål: Förbättrad tillgång till kvalitativ primärhälsovård och reproduktiv hälsovård för befolkningen i tre hälsozoner i Nordkivu och i norra Katanga.

Avtalat belopp (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills (MSEK)	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet (%)
82	2010-2013		International Rescue Committee (IRC)	Projekt	100%

Resultat:

Avtal om stöd till insatsen ingicks i september 2010 och resultat kommer att rapporteras under kommande år. Identifierade risker är relaterade till finansiell hantering i och med den höga förekomsten av korruption i DRK, men även beroende på stora förseningar av upphandlingar inom programmet. IRC, som genomför programmet, har infört krav på obligatorisk rapportering vid upptäckten av finansiella oegentligheter, utöver befintliga kontrollsystem och direktiv för att minska risken för

korruption. Upphandlingsprocesser följs upp noggrant inom ramen för programmet.

Insats 2: Läkare Utan Gränser (MSF) Lubutu and Ituri

Insatsens huvudmål:

1. Lubutu- befolkningen i området använder kvalitativa, avgiftsfria hälsotjänster inom sjukhus- och primärvård.
2. Ituri- lokalbefolkning och internflyktingar har tillgång till avgiftsfri primär- och sekundärvård, inklusive adekvat vård och akut psykologiskt stöd till våldsoffer för våld

Avtalat belopp (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills (MSEK)	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet (%)
14	2010-2011	10,2	Läkare Utan Gränser (MSF)	Projekt	100%

Resultat:

Insatsen har tidigare finansierats genom det humanitära anslaget. Resultat kommer att redovisas under nästa år. Det finns en risk för att Läkare Utan Gränser inte lyckas säkerställa en fortsatt finansiering för projektet efter avtalsperiodens slut, eftersom delar av projektet genomförs i områden som varken är berättigade till humanitärt bistånd eller uppfyller stabilitetskrav för långsiktigt utvecklingssamarbete. MSF gör ansträngningar att hitta alternativa aktörer att överlämna projekt till, eftersom hälsomyndigheterna inte kommer att kunna ta över finansieringsansvaret.

Insats 3: Reproductive health access information and services in emergencies (RAISE Initiative)

Insatsens huvudmål:

1. Stärkt institutionellt åtagande vad gäller tillgänglig vård inom Sexuell och Reproduktiv Hälsa (SRH);
2. Införa eller utöka heltäckande tjänster för reproduktiv hälsa av god kvalitet i konfliktområden;
3. Förbättrade förutsättningar för finansiering av omfattande tjänster för reproduktiv hälsa i flykting- och internflyktingsituationer hos FN-organ, internationella organisationer, partnerlandets myndigheter och bilaterala givare

Avtalat belopp (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills (MSEK)	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet (%)
6,3	2010-2011	6,3	Columbia University	Projekt	35%

Resultat:

Avtal om stöd till insatsen ingicks i april 2010 och resultat kommer att rapporteras under kommande år. Följande resultat har dock redan uppnåtts:

- 32 vårdcentraler i stödområden har ökad kunskap om akut förlossningsvård;
- 90 hälsoarbetare på gräsrotsnivå och 30 lokala ledare i södra Kivu har ökad kunskap om familjeplanering och riskindikatorer under graviditet. Vakuumaspirationspaket, spiralsättningspaket (IUD)¹⁶ och annan medicinsk utrustning har köpts in och levererats till vårdgivare i Kasai Occidental

Projektet genomförs enligt planering. De resultat som levererats under den korta stödperioden är i linje med Sidas förväntningar. Identifierade risker för stödet är en bristande fokus på logistik och leveranser av medicinsk utrustning hos genomförandeorganisationerna (CARE och IRC). Både direkta och mer långsiktiga insatser att hantera riskerna har identifierats av projektledningen, och det finns resurser inom IRC och CARE att förbättra hantering av logistik och leveranskedjor inom projektet.

3.3.2 Bedömning av strategimål(en) i området för Hälsa, med fokus på att förebygga, hantera och bekämpa sexuellt våld samt att främja sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.

Sektormål: (i) ökad kapacitet för att förebygga, bekämpa och hantera konsekvenserna av sexuellt våld; (ii) förbättrad hälsa för fattiga människor med särskilt fokus på sexuell och reproduktiv hälsa.

Inga framsteg har skett inom sektormålen på nationell nivå och hälsosituationen i Demokratiska republiken Kongo är fortfarande alarmerande. Mödradödligheten är hög och ett av fem barn dör före fem års ålder¹⁷. Osäkerheten i öst fortsätter att ha allvarliga negativa hälsoeffekter för dem som lever i de mest drabbade områdena. Kapaciteten att ta hand om människor utsatta för sexuellt våld är otillräcklig, trots att frågan fått stor uppmärksamhet och stora åtaganden har gjorts för att mildra effekterna. Hälsosystemet är i en allvarlig kris, med svag kapacitet på både styr- och genomförandenivå.

Det svenska bidraget till sektormålen har hittills främst uppnåtts genom humanitärt bistånd, som omfattat ett betydande stöd till hälsoområdet. Medicinsk behandling, psykosocialt stöd, rehabilitering och juridisk rådgivning till flickor och kvinnor, som utsatts för sexuellt våld, har ingått i insatser av humanitära aktörer med svenskt stöd. Insatsportföljen är i en uppbyggnadsfas och ansträngningar görs för att inkludera insatser som

---

¹⁶ Intrauterine Device

¹⁷ Source: UNICEF

svarar mot behov, kompletterar det humanitära biståndet samt förstärker primärvården, särskilt inom SRHR, och hanterandet av följderna efter SGBV. Risker för att inte uppnå sektormålen inkluderar säkerhetssituationen och den mycket låga kapaciteten på lokal nivå. Sida har valt att arbeta med aktörer med lång erfarenhet av att arbeta i instabila situationer och med väl utarbetade beredskapsplaner. En möjlig brist hos dessa aktörer är deras begränsade erfarenhet av att genomföra en utvecklingsinriktad verksamhet till skillnad från en humanitär. Detta följs upp i dialogen, med en strävan att gå mot en mer resultatbaserad programmering.

Sverige är aktivt i den tematiska gruppen för givarsamordning i hälsosektorn. Sedan 2009 har framsteg gjorts, som exempelvis regelbundna samråd mellan ministeriet och den tematiska gruppen för samordning. Vertikala globala finansieringsinitiativ, såsom den globala fonden, och det humanitärt bistånd har också inkluderats i samordningen. Detta har resulterat i ett förbättrat informationsutbyte, ett inkluderande samarbete kring utvecklingen av en sektorplan, ramar för genomförande och handlingsplaner.

4 BISTÅNDEEFFEKTIVITET (ÖVERGRIPANDE NIVÅ)

Biståndseffektivitetsmål/ processmål i strategin är:

- Ökad givarsamordning med stärkta samverkansmekanismer mellan DRK:s regering och givarna samt en förstärkt roll för Sverige i en av de 15 tematiska grupperna för ökad givarsamordning

Resultat:

Vissa framsteg har gjorts för delar av biståndseffektivitetsmålet. Det svenska engagemanget för förbättrad samordning mellan givarna har ökat, speciellt angående samordningsmekanismer för jämställdhet/SGBV och hälsa. Sverige har nominerats till att inneha rollen som co-sekretariat för den tematiska gruppen för jämställdhet (som omfattar SGBV) tillsammans med framtida UN Women från januari 2011. En gemensam finansieringsmekanism har upprättats mellan regeringen, FN och andra givare för stöd till östra DRK genom stabilitetsplanen ISSSS/STAREC.

Möjligheter:

En gemensam plattform för rapportering av externt bistånd har införts, vilket är en grundläggande funktion för ökad biståndseffektivitet på central nivå och ett steg mot att införa uppgifter om bistånd i statsbudgeten. Regeringen har gjort ansträngningar för att återuppliva de tematiska grupperna, som är den nuvarande strukturen för givarsamordning.

Utmaningar:

På grund av den pågående humanitära krisen parallellt med stora utvecklingsbehov finns det flera system för givarsamordning. Det finns

stora brister inom systemen och mellan systemen. Det finns en viss samordning mellan systemen i den meningen att det finns en arbetsfördelning som bör undvika duplicering av stöd. Centralt är att uppnå en förbättrad samverkan mellan dessa system och att få ett ökat informationsutbyte för att undvika duplicering av stöd.

Inga direkta framsteg har gjorts för att uppfylla Parisagendans indikatorer för biståndseffektivitet. En anledning är DRK:s regerings bristande kapacitet och vilja att föra frågorna framåt. Samråd mellan givare, däribland Sverige, och regeringsrepresentanter förväntas ske inom tematiska grupper för givarsamordning. Dessa grupper är dock ännu inte operativa och det behövs ansträngningar från alla parter att få dem att fungera.

EU och multilaterala organisationer:

Det finns en tendens till uppdelning av givarsamfundet i synen på utvecklingen i landet och förhållningssätt till landets regering, där bl.a. IMF och EU står för en mer positiv hållning. I juni nådde DRK skuldavskrivning genom HIPC. Världsbanken har uppmärksammat den pågående försämringen i affärsklimatet i landet. FN och Världsbanken har drivit frågan om samordning av bistånd inom CAF-gruppen¹⁸ i dialog med regeringen. Konstruktiva inlägg har gjorts av EU, bilaterala givare och Afrikanska utvecklingsbanken. Behovet av bättre samordning för att öka effekten av stöd gäller dock även för multilateralerna.

5 TRE TEMATISKA PRIORITERINGAR OCH DE TVÅ PERSPEKTIVEN

Rättighetsperspektivet och fattiga människors perspektiv på utveckling har varit utgångspunkt för att fastställa inriktningen på stödet. De två perspektiven har väglett arbetet med att identifiera nya insatser och också utgjort en del av analysen för ökad konfliktkänslighet i utvecklings-samarbetet. Tonvikt har lagts på ökad öppenhet, ansvarsutkrävande och delaktighet, t.ex. genom kapacitetsuppbyggnad av aktörer inom civila samhället och media inom ramen för NGO-fonden och mediafonden. Deltagande och icke-diskriminering är centrala aspekter inom en konfliktkänslig ansats, som har tillämpats för att definiera geografiska områden för stöd, målgrupper, innehåll och tidpunkt för stöd

Demokratisk utveckling är ett samarbetsområde inom strategin och utgör en stor del av stödet. Ansträngningar har gjorts för att hitta en balans mellan stöd till grundstenarna inom statsbyggande och mekanismer för ansvarsutkrävande som stöds genom det civila samhället och medierna. Bidrag till statsbyggande görs genom stöd för genomförande av val och ökad tillgång till rättvisa på central och lokal nivå. Bidrag till fredsskapande insatser har gjorts främst på lokal nivå. Respekt för och främjande av

---

¹⁸ Givarnas gemensamma forum för biståndsfrågor

mänskliga rättigheter har fått stöd t.ex. genom insatser för transitionell rättvisa och genom stöd till jämställdhet /SGBV /SRHR och har också tagits upp i den diplomatiska dialogen, till exempel i samband med mordet på människorättsförsvararen Chibeya.

Miljö och klimataspekter genomsyrar pågående beredningar av stöd till fattigdomsorienterad tillväxt, med fokus på skogs- och jordbruk. Dessa aspekter har stor betydelse för ett skogsland som DRK. Som ett led i förberedelserna inför klimatmötet i Köpenhamn, organiserade Sverige ett möte angående klimatförändring i Kisangani med deltagande från den nationella och provinsiella regeringen samt EU: s beskickningschefer och chefer för utvecklingssamarbete.

Jämställdhet och kvinnors roll i utveckling är en utgångspunkt för genomförandet av strategin. Specifika insatser och integrering av jämställdhetsfrågor i program har kompletterats med påverkansarbete. Detta arbete omfattar bl.a. framtagandet av en jämställdhetsstudie¹⁹ som har presenterats och diskuterats med representanter för regeringen, det civila samhället, media och med större utvecklingspartners. Ett annat exempel är en tidningsartikel för att främja jämställdhet, som publicerades på den internationella dagen för avskaffande av våld mot kvinnor. Ansträngningar har gjorts för att hitta synergier mellan det humanitära stödet och det långsiktiga utvecklingssamarbetet, samt för en ökad flexibilitet mellan de två biståndsformerna framförallt inom området hälsa /SGBV /SRHR. För att stärka dialogen med partners om genomförandet av resolution 1325 och jämställdhet har teamet utarbetat ett format för att dokumentera dialogtillfällen och resultat av dialogen.

Arbetet med att stärka de två perspektiven och de tre tematiska prioriteringarna har främst fokuserats på genomförandet och val av insatser och den dialog som förts med samarbetsparter inom ramen för stöd. Resultat har uppnåtts på programnivå, men arbetet har haft ingen eller mycket begränsad effekt på en övergripande nivå. Även påverkansarbete till stöd för 1325 och kvinnors roll i utveckling har förts på programnivå. Det har varit svårt att identifiera ingångar för att kunna föra en dialog på högre nivå för främjandet av 1325, inklusive kvinnors roll i utveckling i vidare mening. Dialog förs inom den tematiska gruppen för jämställdhet, där Sverige aktivt har verkat för en sammanslagning av de tidigare två grupperna för jämställdhet och SGBV. Mycket återstår för att säkerställa en effektiv plattform för dialog och samordning i detta forum. Sverige bör fortsätta arbetet med jämställdhet utifrån ett brett perspektiv givet givarsamfundets fokus uteslutande på SGBV.

6 DEN KONTEXTUELLA RAMEN

- En negativ utveckling inom området för demokrati och demokratisk

---

¹⁹ Sida, 2009. Country Gender Profile, DRC

samhällsstyrning. Det finns en bristande politisk vilja att gå vidare med reformer, särskilt inom säkerhetssektorn, vilket är en förutsättning för en förbättrad säkerhetssituation i östra DRK;

- DRK:s regeringen har begärt att ett tillbakadragande av FN: s fredsbyggande misson, MONUSCO, ska ske före slutet av 2011. Ett tillbakadragande av MONUSCO skulle få allvarliga konsekvenser för både utvecklingsarbetet och det humanitära stödet framförallt vad gäller säkerhet och logistik;
- De lokala valen har skjutits upp ytterligare och är planerade att äga rum efter presidentvalet och allmänna val som planeras till 2011. Regeringen har inte kunnat säkra finansiering för valen, och det finns också ett beroende av MONUSCO logistiskt sett för att genomföra valen;
- Trakasserier av genomförandepartners, vilket leder till ett begränsat geografiskt tillträde och ökar tiden för genomförandet av program

7 SLUTSATSER

- Den samlade bedömningen är att genomförandet av strategin är delvis på spår, med hänsyn tagen till förseningar och en förväntad begränsad effekt på nationell nivå. Inga större förändringar har gjorts vad gäller planerade insatser, med undantag av att stödet till lokala val har avbrutits. Resultat från strategins två nya områden (fattigdomsorienterad ekonomisk tillväxt och hälsa /SGBV /SRHR) kommer att redovisas först mot slutet av strategiperioden;
- Stödet kommer att bidra till målen i strategin på en projekt- och programnivå, men genomslaget på en nationell nivå kommer att vara begränsat. Målen i strategin är mycket ambitiösa och förväntningar på effekter av de svenska insatserna måste därför vara realistiska särskilt med tanke på utmaningar såsom landets storlek och den svåra miljön i relation till storleken på stödet;
- Resultatstyrning av program måste förstärkas hos våra partners, och bör vara i fokus i dialog, i beredningar och i uppföljning av stöd;
- Ytterligare användning av programbaserat stöd kommer att eftersträvas. Detta kommer att betonas i dialogen med genomförandepartners och med andra givare, eftersom en stor del av stödet i DRK är projektorienterat;
- Risker för genomförande av strategin omfattar kontextuella faktorer framförallt säkerhetssituationen i öst, den negativa utvecklingen inom demokrati och mänskliga rättigheter samt den utbredda korruptionen. Programrisker omfattar bl.a. brist på kapacitet, infrastruktur och även korruption. Riskhantering kommer att fokusera på en tät uppföljning av insatser för att kunna styra om stöd vid en negativ utveckling, att utarbeta flexibla mekanismer mellan biståndsformer (humanitärt bistånd – transitionsstöd- långsiktigt utvecklingsarbete), och att stärka partnerskap med andra givare för ökad samordning;
- Dialog har använts som ett verktyg för att främja fattiga människors perspektiv, mänskliga rättigheter och jämställdhet. Den har genomförts i

första hand på projekt / programnivå i enlighet med strategin.

Möjligheter att föra en dialog på högre nivå är ytterst begränsade vilket innebär stora svårigheter att nå betydande förändringar genom dialog;

- Landstrategin öppnar för ett stort antal ingångar för stöd. Samtidigt är DRK en arbetsintensiv miljö som förutsätter nära uppföljning av insatser. För att öka effektiviteten i stödet samt att anpassa programportföljen till resurserna i team DRK kommer möjligheter för koncentration att analyseras och presenteras vid halvtidsöversynen. Områden som t.ex. skulle kunna övervägas är minhantering och PFM.